

NAJVAŽNIJE PROMENE IZBORNIH ZAKONA

Zakon o izboru narodnih poslanika

KAKO JE BILO :

Rok za predaju izbornih lista bio je 15 dana pre održavanja izbora.

Za podnošenje kandidature liste nacionalne manjine bilo je potrebno 10.000 potpisa.

Nije bilo u zakonu, već je RIK podzakonskim aktima zabranjivao vođenje paralelnih evidencija birača.

Predstavnici vanparlamentarnih stranaka nisu imali pravo da budu članovi biračkog odbora u stalnom sastavu.

KAKO JE SADA :

Rok za predaju izbornih lista je 20 dana pre održavanja izbora.

Za podnošenje kandidature liste nacionalne manjine potrebno je 5.000 potpisa.

Zabranjeno je da se potpisi podrške prikupljaju od birača na njihovom radnom mestu ili da se birač na bilo koji način izloži pritisku da potpisom podrži izbornu listu.

Zabranjeno je vođenje paralelnih evidencija birača.

Predstavnici vanparlamentarnih stranaka imaju pravo da budu članovi biračkog odbora u stalnom sastavu. Ova izmena će važiti samo na predstojećim izborima.

Posmatrači nemaju pravo da unose primedbe u zapisnik sa biračkog mesta.

Za sprovođenje izbora nadležni su bili Republička izborna komisija i Birački odbori.

Svaki birač imao je pravo da podnese prigovor Republičkoj izornoj komisiji zbog povrede izbornog prava u toku izbora ili nepravilnosti u postupku predlaganja odnosno izbora.

Birač je mogao da podnese prigovor u roku od 24.

Birački odbor sačinjava zapisnik na posebnom formularu koji propisuje RIK o predstavnicima posmatrača koji su pratili rad biračkog odbora i njihovim eventualnim primedbama.

Pored Republičke izborne komisije i biračkih odbora, uvedene su lokalne izborne komisije kao srednji nivo izborne administracije na koje je prenet jedan deo nadležnosti koje je do sada imao RIK. Lokalna izborna komisija (LIK) će određivati biračka mesta, obrazovaće biračke odbore, razmatraće prigovore birača.

Birač može u roku od 72 časa od zatvaranja biračkog mesta da podnese zahtev za poništavanje glasanja na biračkom mestu na kojem je upisan u izvod iz biračkog spiska ako ga je birački odbor neosnovano sprečio da glasa ili ako mu je na biračkom mestu povređeno pravo na slobodno i tajno glasanje.

Birači će prigovor podnositi prvo lokalnim izbornim komisijama i kada je reč o parlamentarnim i predsedničkim izborima, a tek onda Republičkoj izornoj komisiji kao drugostepenom organu.

Prigovor na neku nepravilnost kojoj je birač svedočio i zbog koje je podneo prigovor, a ne tiče se toga da je lično njemu uskraćeno neko pravo, smatraće se neosnovanim.

Birač može podneti prigovor na rešenje o zahtevu za poništavanje izbora na biračkom mestu RIK-u u roku od 72 sata od objavljivanja tog prigovora

Zakon o sprečavanju korupcije

KAKO JE BILO :

Javni funkcioner je dužan da uvek nedvosmisleno predoči sagovornicima i javnosti da li iznosi stav organa u kojem vrši javnu funkciju ili stav političke stranke čiji je član.

Iz ove obaveze bili su izuzeti svi javni funkcioneri koji su bili izabrani neposredno od građana (predsednik Republike, narodni poslanici, poslanici autonomne pokrajine i gradski i opštinski odbornici).

KAKO JE SADA :

Javni funkcioner, među kojima je i predsednik Republike, dužan je da uvek nedvosmisleno predoči sagovornicima i javnosti da li iznosi stav organa u kojem vrši javnu funkciju ili stav političke stranke.

Iz ove obaveze sada su izuzeti narodni poslanici, poslanici autonomne pokrajine i gradski i opštinski odbornici, ali ne više i predsednik Republike.

Zakon o finansiranju političkih aktivnosti

KAKO JE BILO :

Stranke su mogle da se zaduže kod banaka i drugih finansijskih organizacija. Nije bilo ograničenja da te finansijske organizacije moraju da budu pod nadzorom Narodne banke Srbije, niti je postojao limit koliki iznos kredita može da bude.

KAKO JE SADA :

Stranke mogu da se zaduže isključivo kod banaka i drugih finansijskih organizacija, koje su pod nadzorom Narodne banke Srbije. Maksimalna visina kredita i zajma može iznositi 25% sredstava koje stranke obezbeđuju iz javnih izvora.

Fizičko lice je moglo stranci da na godišnjem nivou donira iznosi od najviše 20 prosečnih mesečnih zarada, dok je jedno pravno lice moglo da donira najviše 200 prosečnih mesečnih zarada.

Predviđeni novac iz budžeta za finansiranje troškova izborne kampanje proglašene liste dele u sledećem odnosu:

- 20% raspoređivao se u jednakim iznosima
- 80% dodeljivao se podnosiocima izbornih lista koje su osvojile mandate, srazmerno broju osvojenih mandata.

Nije ranije postojalo u zakonu.

Fizičko lice može stranci da na godišnjem nivou donira iznos od najviše deset prosečnih mesečnih zarada, dok jedno pravno lice može da donira najviše 30 prosečnih mesečnih zarada.

Predviđeni novac iz budžeta za finansiranje troškova izborne kampanje proglašene liste dele u sledećem odnosu:

- 40% raspoređuju se u jednakim iznosima
- 60% dodeljuje se podnosiocima izbornih lista koje su osvojile mandate, srazmerno broju osvojenih mandata.

Kontrola Državne revizorske institucije svake godine će obuhvatiti odgovarajući broj političkih subjekata koji imaju predstavnike u Narodnoj skupštini.

Zakon o lokalnim izborima

KAKO JE BILO :

U jedinicama lokalne samouprave koje imaju preko 20.000 birača za podnošenje izborne liste bilo je potrebno najmanje 30 potpisa podrške po kandidatu, s tim da broj kandidata na listi nije mogao da bude manji od jedne trećine ukupnog broja odbornika koji se biraju u toj jedinici lokalne samouprave.

KAKO JE SADA :

Potreban broj potpisa birača za podnošenje izborne liste zavisice od broja stanovnika u jedinici lokalne samouprave.

Za liste nacionalnih manjina upola od ovog broja.

Za proglašenje izbornih lista u jedinicama lokalne samouprave koje imaju manje od 20.000 birača, bilo je potrebno da ih svojim potpisom podrži najmanje 200 birača.

Nije ranije postojalo u zakonu.

Nije ranije postojalo u zakonu.

Nije ranije postojalo u zakonu.

Lista nacionalne manjine može da bude proglašena ako ta izborna lista predstavlja nacionalnu manjinu čiji je procenat pripadnika te nacionalne manjine u ukupnom broju stanovnika na teritoriji jedinice lokalne samouprave manji od 50%.

Lokalne izborne komisije imaju obavezu da odluke i zapisnike objavljuju na svojim sajtovima.

Lokalna izborna komisija ima pravo da otklanja lakše i teže logičke greške i da po službenoj dužnosti poništi glasanje.

Zbog predstojećih izbora krajem 2021. godine usvojene su i izmene Zakona o elektronskim medijima koje podrazumevaju:

- Deset dana pre dana određenog za glasanje mediji ne mogu izveštavati o zvaničnim javnim skupovima na kojima se otvaraju infrastrukturni i drugi objekti (putevi, mostovi, škole, bolnice, fabrike i sl.), odnosno obeležava početak izgradnje takvih objekata ako na tim skupovima učestvuju javni funkcioneri koji su kandidati za predsednika Republike, narodne poslanike, poslanike u skupštini autonomne pokrajine i odbornike u skupštini jedinice lokalne samouprave.
- Mediji će pre početka izborne kampanje objaviti tarife za političko oglašavanje.

- Kriterijumi po kojima se određuje cena političkog reklamiranja i uslovi plaćanja moraju da važe za sve kandidate na izborima i sve podnosiocce proglašanih izbornih lista, odnosno predlagače proglašanih kandidata i moraju da budu objavljeni.

CRTA